

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Slika ameriškega strokovno organiziranega delavstva.

V Ameriki so stopili v stavko rudarji, ki stavkajo že več mesecev in t. m. železničarji, tako da znaša skupno število stavkajočih okoli 1.500.000 mož. Vesti, ki bi poročale o tej velikanski stavki, so zelo redke. Vemo samo to, da je vojaštvo v Združenih državah, oboroženo od nog pa do glave, pripravljeno ponoči in podnevi udariti, kjerkoli bi se pojavili nemiri in izgreddi. Vsak dan je bolj jasno, da pride v kratkem do splošne paralize in do popolnega mrtvila. Naše sodruge gotovo zanimajo borba ameriškega proletariata. Zaradi informacije navajamo članek z gorenjim naslovom iz »Proletarca«.

Odbori delavskih unij so taki, kakršni je članstvo vredno, kakršne je članstvo sposobno izbrati. Vlada vsake dežele je odsev večine prebivalstva v deželi. Ljudstvo, ki ne zna misliti, ne more imeti dobre vlade. Ako se po kakem naključju taka vlada pojavi, ne bo trajala, ako so ljudske mase nezavedne, nazadnjaške in brezbrizne. Od tod napori boljševikov za vzgajanje ruskega ljudstva in vsled tega njihovo nasprotovanje svobodi tiska in govora. Ljudstvo ne zna misliti, ni še zrelo zdravo misliti, kajti če bi bilo, bi ne trpelo toliko časa carizma kakor ga je. Ker ni zrelo presojeti, je pristopno zavajanjem in zato je prepovedano vse opozicionalno časopisje. Vprašanje za Rusijo je: Ali bo inteligenca ruskega ljudstva napredovala do zadostne višine, kadar pride v deželo svoboda tiska in govora, kajti za bo prišla, četudi ne še čez par let in četudi ne naenkrat.

Mi, v Ameriki, imamo drugo vprašanje, važno za nas in važno za ves svetovni proletarijat.

Mi govorimo o delavskem gibanju, dasiravno nimamo takega gibanja v pra-

vem pomenu besede, priznajmo to radi ali neradi. Pravo ameriško delavsko gibanje je zapopadeno v Ameriški Delavski Federaciji in v bratovščinah železničarjev, ki imajo okoli pet milijonov članov. A. D. F. ne priznava razrednega boja. Ne bori se za pridobivanje kontrole v industriji. Kakih višjih ciljev nima. V politiki se pajaša z republikanci in demokrati. Stotine unijskih lokalov raznih strok ne dopuščajo svojih sejah nikake socialistične propagande. Samuel Gompers, predsednik Ameriške Delavske Federacije, je duša ameriškega delavstva, takega kakršno je. In vsled takega delavstva imamo Gompersa in njegove pajdaše, ki rohne proti priznanju sovjetske Rusije, ki blatijo boljševike in sploh socialiste vseh struj, ki rohne proti industrialnemu unionizmu in se navdušujejo za stoprocentni amerikanizem. Pri tem navduševanju tekmujejo s trgovskimi zbornicami in raznimi organizacijami stoprocentnih profiterjev.

Stavko za stavko imamo, z njimi silne napore in žrtve, predrage za uspehe, če se danes sploh more govoriti o uspehih. In vedno je v njih ena in ista pesem: Povečanje plač. Nič drugega. Povečanje plač in malenkostne ugodnosti v delovnih razmerah. Dali ne segajo boji unij, oziroma boji večine delavskih unij.

Gompers je s svojimi aktivnostmi odkritosrčen. Njegovo sovražstvo do sovjetske Rusije je odkritosrčno. Njegove mržnje proti socialistom so odkritosrčne. Njegova zaostalost, okorelost, starokopitnost, vse to je v resnici njegovo. On je bojevnik svojih slabosti. Na konvencijah, na konferencah, pred komisijami, povsod nastopa kot bojevnik konservativizma ameriškega delavstva. Nastopa za večje plače in krajšanje delovnih ur, za patriotizem in proti

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

radikalizmu. Bori se za ohranitev nazadnjaštva v ameriških strokovnih unijah in udriha kakor zna le on po vseh, ki hočejo vsoglasiti gibanje ameriškega strokovno organiziranega delavstva s sedanjo dobo. Podpira reakcionarje v unijah in napada napredne unijske elemente.

Zadnja konvencija socialistične stranke je naglašala potrebo prežeti unijsko članstvo s socialističnimi nauki. Dokler ne utrdimo svojih postojank v unijah, dotlej ne bomo imeli močnega vplivnega socialističnega gibanja. Delavstvo mora biti organizirano industrialno in politično. Boriti se mora na obeh bojiščih z enako odločnostjo. V svojem boju za izboljšanje življenskega stanja mora imeti na vidiku tudi cilje — zahteve za kontrolo v industriji, zahteve za socializacijo produktivnih in distributivnih sredstev. Priznati mora razrede in priznati mora razredni boj. Spoznati mora da se interesi razredov križajo in da jih je nemogoče vsoglasiti. S tem spoznanjem mora pričeti boj za odpravo razredov.

Gompers se stara. Z njim se stara konservativizem ameriškega unionizma. Ostaral je že tako zelo, da je v krizah, kakor je sedanja, skoro popolnoma nezmožen obvarovati pridobitve, ki si jih je priboril v časih takozvane prosperitete.

S socialistično propagando v unije! Kadar bo objela dovolj velik krog članstva, bomš šele v stanu ustvariti sposobno močno socialistično armado, sposobno pripravljati ameriški proletarijat za socialistično družbo.

Ne kritizirajte mase ameriškega delavstva. Ona ne zna misliti drugače kot misli. Vi ste pozvani, da jo navajate v druge toke mišljenja, vi, ki ste se že otresli nazadnjaških nazorov, s katerimi je še obijeta večina, ogromna večina ameriškega proletariata.

Pismo iz Rusije.

(Anise, korespondentka Feder. Pressa.)

Volgijske province javljajo v svojem poročilu centralnemu izvrševalnemu odboru, da je seme, ki je bilo posejano pred enim letom, šele zdaj pognalo v nekaterih krajih. To je nadaljni dokaz o strahovitosti suše v lanskem letu, ki je celo preprečila kalitev semen.

Kaj bo iz tega semena, se še ne ve. Kmetje pa vidijo v tem pojavu čudež in se z velikim upanjem vračajo iz mest in drugih krajev, kamor so bili pobegnili, nazaj v svoje rodne vasi.

Gladovna kriza še ni končana. Komiteti dr. Nansena domneva, da umrje še milijon oseb pred žetvijo in da bodo ljudje hudo trpeli na podhrani še celo prihodnje leto. Pomanjkanje živine in kmetijskih delovnih moči za letošnje setev bo nedvomno pustilo veliko polja neobdelanega pri jesenski setvi.

Toda Volga ne bo izbrisana kot žitnica Evrope, kakor so se mnogi bali lansko zimo. Prenesla je strašanski udarec, ko sta glad in bolezen pomorila okrog dva milijona prebivalcev, in bo okrevala. To pomeni, da se Rusiji ni treba umikati. Skrajne koncesije v Haagu niso potrebne.

Skoro leto dni je Rusija lezla korak za korakom, prisiljena na težke kompromise in koncesije, da reši golo življenje svojih državljanov. Pred nekaj tedni je Ljening naznanil, da je umikanja zdaj konec. Znamenja tega se že vidijo v Moskvi. Delavci niso več pri volji dovoliti vstop v Rusijo tujim kapitalistom z namenom, da si »ogledajo razmere«.

Želja po trgovini in inozemskem kapitalu še živi, toda Rusi ne marajo trgovinskih in industrialnih koncesij z vsakomur. Podjetnikom, ki res hočejo pomagati Rusiji, so še vedno odprte dobičkanosne koncesije. Pred nekaj dnevi je sovjetska vlada sklenila pogodbo z veliko angleško stavbinsko družbo, katere bo prezidala in

popravila podirajoče se hiše v Moskvi in Petrogradu. Družba bo nekaj let pobirala najemnino od hiš in potem pripadejo hiše sovetom.

Velikanski projekti za namakanje sveta ob Volgi — kar ima preprečiti bodoče katastrofe suše — čakajo kapitala. Rudarske, gozdarske in tovarniške koncesije predstavljajo ne le denar za tujce, marveč tudi potrebščine in napredek Rusije. Rusija ne bo preplačala teh koncesij, ker ve, da jih lahko odda. Letošnji pridelki na polju so bogati in vrhutega ima sovjetska vlada pogodbo z Nemčijo. V skrajni sili gre Rusija lahko sama naprej brez zunanje pomoči. V tem slučaju pojde seveda počasaj, toda pojde.

Pomožni zdravstveni komisar mi je dejal, ko sem bila v Minsku: »Lansko jesen je bil klic povsod: Nazaj, nazaj! — Umikali smo se na vseh straneh in znižavali naše konstruktivne moči na desno in levo; posegli smo celo tja, kjer je znižanje in popuščanje pomenilo smrt. Ampak

zi naši delavci se jeze nad Gompersom in A. D. F. Jeza in kritiziranje ne bo ničesar izdalo. Deset tisoč slovenskih delavcev v socialistični organizaciji bi pomenilo velik korak k strnoglavljenju starinskih nazorov v konservativnih unijah konservativnega ameriškega delavstva. Koliko izmed vas, ki se proglašate napredni, pripada socialistični organizaciji? Ali ste aktivni na polju razrednega boja? Ali se morda samo zadovoljujete s suboparnim kritiziranjem stvari, ki vam niso po volji?

Na tisoče je v Ameriki delavcev, ki poznajo socializem, ki sovražijo nazadnjaštvo v unijah. Ti tisoči bi morali delovati kot enota v socialistični stranki in kot posamezniki v unijah, da jih pridobije za socializem. To je naloga radikalnega delavstva, ki se je še ne zaveda v dovoljni meri.

Nikjer na svetu ne bi trpeli v unijah voditeljev, kakor je Samuel Gompers. In nikjer na svetu ni socialistično gibanje tako šibko kakor v Zedinjenih državah. Sprijaznimo se s to resnico. In potem se vprašajmo, kaj moramo storiti za predruženje teh razmer.

Edino sredstvo je širjenje našega tiska: vzgojevanje unijskega članstva v socialističnem duhu; pridobivati ga za idejo industrialnega unionizma; naglašati potrebo solidarnosti v bojih.

Premogarji, del A. D. F., so na stavki. V koliki meri jih podpira ostali unijski proletarij? Vsi vemo, da je pomoč, gmotna ali moralna, neznačajna in da so premogarji prepuščeni samemu sebi. Gompersove izjave, da bo A. D. F. stala na strani premogarjev, ni nikaka pomoč. Operatorji se ne boje njegovih izjav. Dajte unijam drugo vodstvo, vodstvo razredno zavednih ljudi, vodstvo izkušenih, inteligentnih socialistov, pa bo ameriški proletarij dobival zmage, ki bodo vredne tega imena.

Da je tako kakor je, smo sami krivi; namreč, odgovornost pade na vse tiste, ki razumejo, da bi bilo lahko drugače, da bi moralo biti drugače, pa ne store ničesar za predruženje.

Gompers je slika zaostalosti ameriškega delavstva. In Gompers je slika sposobnosti voditi to delavstvo tako kakor to delavstvo zasluži in hoče. Odpravite vzroke zaostalosti med masami članstva in odpravili boste Gompersa. Zatem šele zavlada med delavstvom drug duh in šele potem bodo imele Zedinjene države —

letošnje spomlad je prišel klic: Naprej! — Mlada generacija mora biti močna in naše delo je spet upapolno. Zdaj ne sipimo več v prepad brez dna v svrhu, da si ohranimo golč življenje; zdaj gradimo zdravo generacijo za našo bodočnost.

To je razlog, da so evropske države našle Rusijo v Haagu pripravljeno za trgovino, splošno razoroženje in želino kreditov z namenom, da posveti vse svoje energije rekonstrukciji — ali niso je naše pripravljene na skrajne koncesije in kapitulacijo.*

* Med tem časom smo zvedeli, da je bila Rusija pripravljena iti do skrajnih mej. Litvinov je namreč obljubil, da bo Rusija plačala vse dolge in poleg tega še odškodnino za nacionalizirana posestva. Toda Francozi niso hoteli o tem prav nič slišati, češ, da so že dosegli svoj namen — zdaj že vedo, koliko bije ura sovjetski Rusiji. Ta francoski cinizem presega že vse meje, toda gotovo je, da se sanje francoskih kapitalistov ne bodo uresničile. Sovjetska Rusija bo ostala — On. ured.

danes najmočnejša industrialna država — resnično delavsko gibanje, vredno, da ga imenujemo — delavsko gibanje.

NARODNA SKUPŠČINA.

24. julija. Nadaljevanje podrobne razprave o proračunu ministrstva prosvete, ki je bil sprejet. Na popoldanski seji je prišel že na dnevni red proračun notranjega ministrstva. Tu je imela opozicija nailejšo priliko pokazati na našo skrajno nedostatno upravo. Od opozicije sta govorila med drugim tudi posl. sodr. E. Kristan in posl. Deržič.

Politične vesti.

+ Nikola Pašić na Bledu. Pod tem naslovom je priobčil včerajšnji »Narod« uvodnik, ki naj bo nekakšen pozdrav na letovišče došlega ministrskega predsednika. Prav lepo je, če se spominja jugoslovanskega državnika in mu kliče: Dobro nam došel! Tudi mi želimo staremu gosp. Pašiću prav prijetno bivanje med nami na Bledu. Pero nam pa potiska v roko način, kako naš stari stric »Slov. Narod« polagoma zapušča svoje dosedanje vode in s težavo krmari v drugo smer. Kako bi bilo sicer mogoče tako navdušeno pisati o zaslugah moža, ki še živi! Samo iz gole vlijudnosti napram gostu? Ej, bežitelj galantnost svobodomiselnega strička gre celo tako daleč, da govori o božji milosti in sreči, ki je spremljala državnika na vseh njegovih potih. Privoščimo to oboje i gu. Pašiću i gu. »Narodovemu« uvodniku; mogoče imata oba tudi to oboje v privatnem življenju. A v javnem? Če je milost božja in sreča privedla državo v današnje razdrapanost, potem moramo tako milost božjo in tako srečo žal odklanjati. Nismo vedeli do danes, da je postal tudi »Narod« pristaš tistega imenitnega klerikalnega tolažilnega reka: Kogar Bog ljubi, tega tepe.

+ Tudi uradništvo začenja izpregledovati. V nedeljo se je vršilo v Belgradu zborovanje uradništva iz cele države. Uradništvo je nastopilo zelo odločno. Na zborovanju sprejeta resolucija preti s stavko oziroma z izstopom iz državne službe, če ne ukrene vlada zadostnih korakov za ublažitev uradniške bede. Naše mnenje je, da bi bila taka resolucija temvečjega pomena, če bi šlo uradništvo roko v roki z drugim proletariatom. Združeni duševni in telesni proletarji bi bili zmogeli državno krmilo takoj pritisniti v pravičnejšo smer.

+ Kako se familiarno pleni. Meseca aprila lanskega leta je zakockal glavni blagajnik belgrajske železniške direkcije 400.000 dinarjev državnega denarja, in sicer z nekim poklicnim kockarjem, ki je uradnik železniške organizacije. Kakor hitro so ugotovili deficit je policija na zahtevo direkcije aretirala blagajnika, obenem pa je zahtevala aretacijo poklicnega kockarja. Pri obravnavi je bil obsojen glavni blagajnik na 15 let ječe, kockar pa je bil degradiran od disciplinarnega sodišča železniške direkcije na nižji razred za leto dni. Po letu dni so kockarju vrnili šaržo in ga zopet nastavili pri direkciji. Sedaj pleni kockar državno blagajno s pomočjo uradnika, ki slepo izvršuje odredbe svojega šefa. Za namestnikovega blagajnika so imenovali rojaka tega šefa, kateremu so ugotovili deficit 20.000 dinarjev že pred leti. Toda tozadevni akti se še vedno ne kod vlačijo, vzgledna familija v Belgradu pa pleni železniško direkcijo »na opće zadovoljstvo svojih predpostavljencev«. Tako piše »Balkan« in »niemu

»Narodna Politika«. Slučaj mora osupniti še tako idealnega »državotvorca«.

+ Novosadska nacionalistična oziroma fašistovska omladina je samo v enem dnevu nabrala okoli 50.000 dinarjev. Omladina je izdala proglas, v katerem pozivlja vse denarne zavode, naj darujejo organizacijam »omladinaca«. Lepim časom plovemo nasproti, čisto po laškem vzgledu!

+ O vojski in politiki piše »Hrvat« ter navaja zelo kričeče slučaje. Pravi, da sprejemajo v armado zdravnike Wranglovce, ki so seveda popolnoma odvisni od svojih komandantov. Tako se je zgodilo pri 35. pešpolku v Zagrebu, da je ruski zdravnik dr. Murzini poslal v bolnico zaradi kratkovidnosti prostaka Badlaja, češ, da je za vsako službo pri vojakih nesposoben. Toda major Mihačević ni respektiral njegove odredbe ter ni pustil vojaka v bolnico. Wranglovec pa se tudi ni potegnil za prostaka, v strahu za svojo službo. Po »Hrvatovi« izpovedi so delali tako s tem prostakom zato, ker je Hrvat in republikanec. Neverjetne stvari se go- de v naši državi.

+ Ministrstvo za socialno skrb je darovalo srpskemu Sokolu v Kumanovem 400.000 dinarjev. Zanimivo pri celi stvari je to, da društvo »Srpski Sokol« v Kumanovem sploh ne deluje, ker nima tamošnje prebivalstvo nobenega smisla za sokolsko gibanje. Zdaj pa samo malo pomislimo na krizo bolnišnic v naši državi. Pretežno večino njih bi morali kmalu zapreti.

+ V macedonskem mestu Gradsko, 30 km od Velesa, služi g. polkovnik Milun Katanić. O tem polkovniku ve že vsak mestni otrok, da ima navado aretirati meščane brez vsakih razlogov ter jih obenem tudi pretepati. Z bičem se je spravil celo nad uradnike. Kakšnega značaja je g. polkovnik, nam precej točno osvetljuje naslednji slučaj. Na kolodvor je prišla ženska v spremstvu nekega vojaka. Na kolodvoru je bil v tistem času tudi polkovnik Katanić. Tedaj se je naenkrat obrnila ženska k njemu in mu vrgla v obraz vpričo mnogobrojnega občinstva sledeče besede: »Htjeli ste, da vam se podam i pošto to nisam htjela učiniti, protierujete me! To ni Bugari nisu činili s nama, što vi kao predstavnik srpske vojske činite! Sram vas bilo!« Polkovnik ni rekel ne besedice, temveč je prav tiho odšel z kolodvora. Vse to je opisal Pantelija Jovović v »Balkanu«. Tudi ta slučaj mora vplivati zelo porazno na naše »državotvorce«. Ki so gluhi in slepi k napakam vseh vrst, ki se dnevno kopičijo.

+ V Budimpešti so aretirali nadporočnika Ivana Hejlasa, ki je nabiral prostovolice za upad v avstrijske obmeine vasi. Oblasti so nadalje zahtevale izročitev poslanca Hira, ki ga pa še štiti poslanska imuniteta, tako da ga še ne morejo izročiti sodišču. S preiskavo se najbrž ne bodo preveč potrudili vključ drezanju socialističnih poslancev. Reakcija na Madžarskem je namreč zelo močna in bo še dolgo trajala, predno se bodo razmere temeljito izčistile.

+ V Italiji še vedno trajala vladna kriza. Orlandu se ni posrečila sestava kabineta, zato je kralj poveril sestavo kabineta Bonomiju.

+ »Arbeiterwille« poroča o skrivnostni črnožolti morilski organizaciji, kateri stoji na čelu Hugo Hoynigg, ki izdaja časopis »Monarchie«. Organizacija se naziva »Ehrenschtz des Kaiserhauses«. Člani so se medsebojno obvezali s prisego, da bodo usmrtili vse tiste, ki bi se predrznili dotakniti habsburških vovod. List opozarja oblasti, naj pazijo na monarhista.

V Leipzigu so preteklo soboto popoldne otvorili delavsko športno slavlje, ki se je danes že zaključilo. Državni tajnik Schulz je toplo pozdravil delavce ter povdaril, da je športno slavlje dokaz solidarnosti delavstva obenem pa svarilo vsem monarhističnim elementom. Veliko število gostov iz sosednjih držav je imelo priliko pobratiti se v Leipzigu. Približno iste misli so povdarjali zastopniki inozemskih delavskih društev. Pri slavnostih je sodelovalo nad 80.000 telovadcev iz vseh delov nemške države. Inozemstvo je zastopalo 12.000 telovadcev, v prvi vrsti iz Švice in Češkoslovaške. Svoja odposlankstva so poslale tudi Francija in Belgija. Športno slavlje nemškega delavstva je zelo poglobilo socialistično misel.

Kako prihajamo na dober glas. Državni oddelek Združenih držav objavlja vsem onim ameriškim državljanom, ki potujejo v Jugoslavijo: Državni oddelek doznanja, da se vse osebe, ki prihajajo v Jugoslavijo, morajo prijaviti lokalni policiji v onem okraju, kjer se nameravajo nastaniti, in izkazati se policijski oblasti s primernimi legitimacijami. Priporoča se osebam, ki se hočejo muditi v Jugoslaviji, naj se po svojem prihodu v Jugoslavijo prijavijo pri najbližjem ameriškem konzulatu v svrhu registracije in da proizvedo o predpisih, ki jih jugoslovanske oblasti baie novostoma izpreminjajo brez oblašljanja. Brez komentaria.

Dnevne vesti.

V Jugoslovanski tiskarni je izbruhnila stavka. Izostali so časopisi, ki se tam tiskajo.

Mezdno gibanje rudarjev Trboveljske premogokopne družbe. Dne 24. t. m. so se pričela pogajanja med zastopniki delavstva in zastopniki družbe. Zastopnik družbe gosp. Skubic je takoj izjavil, da se ne spušča v nikakšna obvezna pogajanja, dokler ni rešeno vprašanje dolga pri državnih železnicih, ker nima za povišanje delavskih mezd denarja. Naše mnenje pa je, da delavstvo ne more zato, če prodaja družba premog onim, ki ne plačajo. Delavstvo ne more nositi na svojih ramah še zle posledice slabih plačnikov, ker že itak dovolj dolgo čaka. Zato se ne more zadovoljiti s to družbino utemeljiti. Potek cele razprave prinesemo bolj obširno v prihodnji številki.

Ljubljana.

Usoda revežev. Od torka, dne 18. t. m. imamo v Ljubljani priliko gledati usodo reveža. Na Dvorskem trgu, kar sredi mesta, stoji zloženo pohištvo, izpostavljeno dežju in solncu. Pred dvema mesecema se je morala izseliti revna družina: mož, žena in dva otroka iz hiše na Dvorskem trgu, kjer je bil mož za hišnika. Ker ni mož dobil nikjer stanovanja, zatekel se je s svojo družino v leseno barako ob Ljubljani z raven omenjenega trga, ki je zgrajena za material in orodje, potrebno pri regulaciji Ljubljane. Ker pa je prošnja ravno pošiljatev cementa in se prostor potrebuje, je bila družina zopet vržena na cesto. Torej taka je nazadnje usoda onih, ki celo svoje življenje pošteno garajo v prid človeške družbe. Zelo lepo za današnje čase. Čudimo se le naprednim krščanskim in narodnim ljubljancem, da z mirno dušo korakajo dnevno tam mimo in da se v njih ne zgane nič tistega, česar imajo včasih polna usta. Če pride kakšen Vranglovec v Ljubljano, dobi gotovo prostor pod streho, naš pridni delavec pa ne. Kaj rečejo k temu merodajne oblasti? Mogoče so mnenja, da je treba izven Ljubljane živeti in

državljanom in tujcem, ki bodo prihodnje dni v velikem številu prihajali sem, pokazati, da ni vse tako lepo, kakor se govori. Kaj pa je z »državotvornimi« ljublianskimi časopisi? Gotovo o tem pisati ne smejo, ker bi kvarili svojim naročnikom tek pri šampanjcu. Za krivice na ljudstvu ima ta gospoda precej trdo kožo in srce. In to tudi ni »bonton«. Če bi se kakšen avtomobil Ni. Veličanstva peljal skozi Ljubljano, ali kje v izložbi bili izstavljeni kraljevi škornji na ogled, bi to bilo za ljubliansko družabno smetano vse nekaj drugega. Kaj ljudstvo! Ti samo garaj in trpi! Bil bi že čas, da bi uboga ljudska para spoznala, da je tukaj nepremostljivo nasprotstvo, da je na eni strani mala skupina bogatašev, ki imajo po delu ljudstva vse — in na drugi strani ogromna večina, ki gara in ustvarja, ki pa nazadnje nima niti prostora pod streho zase in za svojo družino. Premišlujte o tem!

Celje.

Volitev odbora Mestne hranilnice.

(Konec.)

Pri slučajnostih kritizira sootr. Koren kratek rok za zglasitev pri sestavi volilnega imenika. Če bi bilo potrebno razglasiti kakšno mobilizacijo, bi gotovo dali tiskati lepake z velikimi črkami, ko pa gre za sestavo volilnega imenika, ste pa izdali čisto majhne, na pisalnem stroju pisane listke, katerih gotovo nihče ne zapazi. Predlagam, naj se rok za dva dni podaljša in preloži čas zglasitve na večerne ure od 18.—20. Sprejeto. Nadalje govori o potrebi združitve okoliške občine z mestno; ne more verjeti, da bi bil kdo proti, če ima pred očmi prihodnost gospodarskega razvoja. Predlaga, naj se izvleče odsek, v katerem bodo zastopane vse stranke, isto se naj priporoča zastopnikom okoliške občine. Ko bo storil občinski odbor okolice Celje isto in nam naznanil svoj odsek, naj skliče g. župan mesta Celje sejo, na kateri se naj prouči to važno vprašanje. Za združitev sta govorila podžupan Žabkar in dr. Božič. Sklenilo se je, da tvorijo odsek klubovi načelniki, ki stopijo v stik z okoliško občino. Obč. odbornik sootr. Koren: Pri sklepanju proračuna se je sklenilo prodati nekatere občinske hiše, med temi tudi veliko hišo v ulici »Pred grofijo« števil. 9 in 11. V isti hiši stanuje mnogo strank po večini občinski nastavljenici. Za nakup te hiše se zanima občeslovensko obrtno društvo, katero je poslalo na vse klubove načelnike obč. odbora dopis, v katerem ponuja 1.000.000 K. Poslopije hočejo porabiti za vaješki dom. Mislim, da ni treba boljšega utemeljevanja proti prodaji te hiše kakor to, da imamo v Celju veliko pomanjkanje stanovanj. Konzorcij obrtnikov za vaješki dom pa namerava to poslopije porabiti za nekakšno kasarno vajencev. Kam pa hočete v tem slučaju s strankami? Zaradi tega predlagam, da se ta hiša ne proda! Obč. odb. g. Bizjak (JDS), kateri pozna samo sebe, je hotel zagovarjati potrebo vaješkega doma. (Medključ sootr. Koren: Dajte si takšno poslopije zidati, proti temu ne bomo ugovarjali!) Obč. odb. g. Rebek (JDS) je mnenja, da je takšen vaješki dom potreben zato, da se bodo v njem vzgajali vajenci v patriotičnem in sokolskem duhu. (Aha!) Sootr. Leskošek je gospodom zagovornikom vaješkega doma popolnoma štrene zmešal. Njih eksistenčne namene je tako razkrinkal, da jim je kar sapo zaprlo. On je dejal: Ideja o ustanovitvi takšnih domov bi bila primerna pred kakšnimi dvajsetimi leti, a ne več danes. Danes je že va-

jencev preveč, ker imamo v Celju takšne obrtnike, ki hočejo edinole na račun vajencev obogateti. Imamo dokaze, da je mnogo pomočnikov v tovarnah kot tovarniški delavci, ker pri mojstrih ni dela. Mojstri pa zahtevajo celo od staršev plačila za to, da vajenca izkoriščajo. Ne govorimo o vzgoji in morali, imeli bi še marsikaj povedati. Pripravljeni smo prinesiti statistične dokaze. O tej zadevi bomo imeli še priložnost govoriti. G. župan zaključuje sejo ob pol 1. ponoči.

Maribor.

Prah je specialiteta našega pouličnega in pocestnega življenja. So ulice, ki jih pridno močijo in celo po večkrat na dan, a kaj to pomaga, če jih je več kot preveč takšnih, ki ne doživijo nikoli kapljice vode, če se ne ulije slučajno dež. Na nekaterih mestih moraš do gležnjev brodirati v pocestnem prahu, za katerega nihče ne skrbi, da bi ga odpravil ali s pripravami tako stlačil, da se ne more vzdigovati ob vetrovnih dnevih. Takšnih je v Mariboru prav dosti in vsak človek se jih boji. Tedaj je vse mesto zavito v nekako gosto meglo najmanjših drobcev, ki ti pokvarijo obleko, zdravje in voljo do življenja. Občina naj bi napravila tudi temu konec, saj ji mora biti radi pogostih pritožb znano, kje je njena pomoč najbolj nujna.

Iz strok. gibanja.

K stavki, ki je izbruhnila v Jugoslovanski tiskarni, nam poročajo sledeče: Jugoslovanska je kršila določbe v novi tarifi, sklenjene dne 8. maja v Zagrebu s tipografsko organizacijo s tem, da je oddala knjigoveška dela v delo neorganiziranim knjigovozom. Kakor znano traja v Ljubljani stavka knjigovozov; posledicami te stavke se je hotela izogniti Jugoslovanska s kršitvijo zgoraj omenjene pogodbe ter prišla tako iz dežja — pod kap. Kajti organizirani stavci, zaposleni v Jugoslovanski se zavedajo dolžnosti, da je treba pogodbe držati ter so stopili v stavko samo iz solidarnosti v obrambo stavkajočih knjigovozov. Živela proletarska zavednost in poštenje!

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 77.50 Din., 1 lira 3.75 Din., 100 avstrijskih kron pa 30 par. 100 naših kron velja v Curihi 1.52 švicarskih frankov.

Marenberg. Prejeli smo sledeči dopis: V noči med 17. in 18. julijem je bil ustreljen pri Sv. Ivanu nad Marenbergom kmet Germuth Jurij, ko je šel iskat žanjice za drugi dan. Po dosedajšnjih porizvedbah ga je ustrelil najbrže neki tukajšnjih Vranglovec. Med prebivalci je nastalo vsled tega veliko razburjenje, kajti človek ni več varen življenja v teh razmerah, kot so sedaj pri nas. Apeliramo na vlado, da pošlje na granico ljudi, ki bodo zmožni vsaj našega jezika, ker drugače smo prodani na milost in nemilost tem ljudem. Zahtevamo tudi odločno, da se napravi red, ker se ne pustimo od tujih privandrovcev komandirati in šikanirati tem manj pa še pobijati! Ne čudimo se, da se boje iti nazaj v Rusijo, ker če so bili taki tam, kot so tukaj, je gotovo, da jih čaka zasluženo plačilo! Opozorjamo naše poslance na ta slučaj in jih prosimo, da napravijo potrebne korake za odpravo teh razmer, ker če bode šlo tako naprej, obstoji nevarnost, da si bomo sami pomagali in bomo naredili z njimi po bolgarsko. O poteku preiskave bomo še poročali. — Več Marenberžanov.

POSLEDICE VERSKEGA FANATIZMA.

Poročevalci v Belfastu, glavnem mestu separatne severne Irske, kjer vladajo protestanti, pošiljajo žalostne slike ondotnih razmer, ki so posledica verskih blodenj in verskega fanatizma. Dve besedi »kaos«, »anarhija« označujeta ves položaj v severni Irski. Rezultat tega je, da se ljudje izseljujejo iz rodne- ga kraja. Več ko 5000 irskih protestan- tov je odšlo v Ameriko v prvi polovici tega leta.

Begunci s severa in z zapada prihajajo dnevno v Belfast in od tam potujejo v Ameriko, Anglijo ali na Škotsko in celo v Avstralijo. Vsi begunci pripovedujejo eno in isto povest in navajajo ene in iste razloge za beg iz domovine: Katoliški sinfajnovci so nas izgnali z bombami, požgali so naše hiše in se polastili našega imetja. Tako se godi Ulstercem na takozvanih protestantskih otokih, ki se nahajajo v okoliših ob meji Ulsterja. Če pa greš na južno stran, dobiš zopet begunce iz katoliških otokov, ki so ravno tako pregnani od protestantov, kjer so v večini. Najnižji fanatizem je torej na obeh straneh in protestanti, ne-

katoličani ne zaslužijo v tem oziru nobenih simpatij.

Nezaslišano versko sovraštvo prevladuje v vseh šestih okrajih severne Irske, ki se zove Ulster. Krvna osveta med katoličani in protestanti traja že leta. Gorje katoliškim Ircem, ki so obdani od večine protestantov, in zopet gorje protestantom, ki bivajo v katoliških občinah. Toliko časa se vlečejo boji na kroglo in nož, dokler ni ena ali druga skupina popolnoma uničena — navadno pa so pobiti možje obeh strank in ostanejo le žene in otroci, predno je konec boja.

Neki poročevalec javlja:

»Človeško življenje nima več nobene vrednosti. Protestantovski kmetje, ki živijo v katoliških distriktih ob meji, so v neprestani smrtni nevarnosti. Toliko časa so terorizirani s prejemanjem obvestil, da morajo iti do tega in tega dne, ako ne, da jim bo »izpuščena kri«, dokler ne puste vsega skupaj in pobegnejo z družinami in z imetjem, kar ga morejo nositi na hrbtnu. Ako prezro grožnje, prileti vsak čas krogla izza drevesa ali grma, ki jim konča življenje ali jim pa zgori hiša nad glavami. V mnogih sluča-

jih so katoličani izkopali grob pred hišo protestanta in mu povedali, da bo tam ležal, ako ne zapusti vasi pred prihodnjim jutrom. Razume se, da protestant ne čaka niti minute.

Nič bolje ni v protestantskih distriktih z edino razliko, da so tu zamenjane vloge in bežati ali umreti morajo katoliški kmetje. Ako kmet vidi na durili svoje koče s kredo narisani križ in včasih še obris mrtvaške glave z napisom: »K vragu s papežem,« ki je bil narejen ponoči, tedaj ve, da mora zapustiti kraj in hitro. — Ulica Pilot v Belfastu je središče katoliškega otočka v protestantskem morju. Tam stoji cerkev Sv. Jožefa in župnik Murphy je povedal poročevalcu, da so protestanti iztrebili že pol njegove fare. Pred enim letom je imel 3000 faranov, danes jih ima še 1500; vsi drugi so bili pregnani. Okrog 450 katoličanov je pobegnilo, ko so jim požgali hiše, dočim je bilo 42 ubitih.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Sivilija za obleko

se sprejme na dom. Naslov v upravi „Naprej-a“.

Samostojni črkoslikar

se sprejme za takojšnji vstop pri g. Fran Horvat, Maribor, Slovenska ulica 10.

Nova lekarna.

P. n. občinstvu uljudno n- znanjam, da sem otvoril

lekarno v Ljubljani na Karlovski cesti št. 2.

Ph. Mr. G. Bakarčič.

Oddajam zdravila za člane vseh ljubljanskih bolniških blagajn, državne in južne železnice, tobačne tovarne itd.

Preizkušenega strojevedjo

za industrijsko železnico sprejme takoj: „Obnova“, gradbena družba z o. z., Ljubljana.

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavlja za tovarne obuval in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz materiala doposlanega mi od naročnika, prvovrstno, hitro in po ceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za

tovarne obuval.

Nakup, reparatura in prodaja čevljarskih strojev.

Zahtevajte prospekte od

Ralph F. Richter, Subotica VI.

Poučevanje

v vseh strokah, moderne, mehanične izdelave obuval. Zahtevajte prospekt.

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Vse sokolske potrebščine

za člane, članice, naraščaj in deco po predpisu Jugoslov. Sokol. Saveza ima v zalogi

Drago Schwab

(preje Schwab & Bizjak)

Ljubljana,

Pod Narodno kavarno, Dvorni trg 3.

Slavnostni kroji po meri se izdelujejo v najkrajšem času v lastnem

modnem salonu.

Na željo se razpošiljajo posamezni deli in sokol. sukno proti povzetju.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.

Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Barva

vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapeljavnice in srajce.

Podružnice:

Maribor

Gosposka ul. 38

Novomesto

Glavni trg

Kočevje št. 39.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.